

Prosjektbeskrivelse – Videreutvikling av Miljødirektoratets kartleggingsinstruks

Prosjektbeskrivelsen er laget av Miljødirektoratet, med innspill fra Norsk institutt for Naturforskning (NINA), høsten 2022. Begge parter er enige i og stiller seg bak beskrivelsen.

Innhold

Bakgrunn.....	1
Premiss for oppdateringen	3
Videreutviklingens tre faser	4
Budsjett for videreutviklingen.....	5

Bakgrunn

Miljødirektoratet tar sikte på å implementere NiN3 i terrestrisk kartlegging i 2026. Dette innebærer store endringer i Miljødirektoratets instruks for kartlegging av terrestriske naturtyper etter NiN. Resultater av kartlegging etter instruksen skal analyseres grundig før NiN3.0 (nov 2023) og ny rødliste for naturtyper (2025) kommer, slik at eventuelle behov for endringer kan implementeres samtidig med endringer i NiN og deretter ny rødliste for naturtyper.

Oppdraget har tre hoveddeler. Den første delen består av en større analyse av datagrunnlaget fra kartleggingen 2018-2022 og leveres i 2023. Denne delen kan også anbefale mindre endringer som kan implementeres i instruksens fom. 2024. Del to er en større evaluering av nåværende instruks, forslag til implementering av endringer og oppdatering til NiN3 (publiseres november 2023) og leveres i 2024. Del tre er en opsjon til selve avtalen. Den leveres midlertidig i 2025 og innebærer implementering av ny rødliste for naturtyper som er planlagt publisert i 2025. Ekspertgruppas forslag til endelig instruks med oppdatert ny rødliste for naturtyper leveres senest 15. januar 2026.

Miljødirektoratet ønsker å følge arbeidet tett. Miljødirektoratet innleder på prosjektoppstart med en workshop i 2022 og deltar som observatør på minst ett ekspertgruppemøte pr. år. I tillegg settes det av tid til to statusmøter med Miljødirektoratet pr. år. Møtene skal holdes rundt 1. mars og 15. august hvert år. Det er usikkerhet i prosjektet knyttet til hvor store endringer som kommer i NiN3 og ny rødliste for naturtyper. Det oppsatte budsjettet for årene 2024-2026 er



derfor tentativt. Dersom det blir endringer som medfører at prosjektet blir billigere eller dyrere enn antatt, så skal dette meldes skriftlig til den andre parten så fort som mulig, og senest når statusmøte for august avtales. Budsjett for påfølgende kalenderår skal uansett diskuteres på statusmøte i august. Dersom det er enighet om at budsjettet må reduseres eller økes skal det på møtet bli enighet om ny budsjettramme.

Tabellen viser planlagt tidslinje for oppdatering av Miljødirektoratets instruks.

År	NiN-versjon brukt for kartlegging	Ekspertgruppas videreutvikling av instruksen	Arbeid i Miljødirektoratet
2022	NiN2	November - Oppstart videreutvikling av Miljødirektoratets instruks.	
2023	NiN2	Analyse av nåværende instruks, forslag til mindre endringer. Levere rapport og forslag til implementering av mindre endringer i instruksen. Utkast 15. oktober. Frist 1. november.	Vår: Vurdere om NiN3 tas i bruk. Etter 1. november - vurdering av mindre endringer i instruksen & ferdigstille instruksen
2024	NiN2 Oppdatert instruks	Evaluering av nåværende instruks med forslag til endringer. Oppdatere instruks til NiN3. Levere rapport og forslag til ny instruks. Utkast 1. november. Frist 1. desember.	20. januar - publisere oppdatert instruks (NiN2). Tilbakemelding på større endringer i instruksen ved behov.
2025	NiN2	Midlertidig ny instruks (basert på NiN3 og ny rødliste for naturtyper) lages. Levere forslag til midlertidig instruks. Utkast 15. september. Frist 1. oktober.	Ny app/dataflyt med NiN3 lages.
2026	NiN3 Ny instruks	Endelig ny instruks (basert på NiN3 og ny rødliste for naturtyper) lages. Levere forslag til endelig instruks. Utkast 8. januar. Frist 15. januar.	20. januar Lansering av ny instruks basert på NiN3 Vår - Ferdigstilling og lansering av ny app/dataflyt basert på NiN3

Premiss for oppdateringen

Oppdateringen av Miljødirektoratets kartleggingsinstruks skal gjennomføres uten å endre det grunnleggende opplegget for kartleggingen:

- Kartleggingen skal fortsatt være en utvalgskartlegging der alt areal innen en prosjektgrense gjennomføres for alle naturtyper etter Miljødirektoratets instruks.
- Alle lokaliteter skal gis en lokalitetskvalitet på det formatet som har blitt gjort fra og med 2018.
- Kartleggingen skal være basert på NiN (NiN2 ved oppdatering av dagens instruks og NiN3 fra og med 2026 hvis den implementeres) med NiN-definisjon til grunn for naturtypene, NiN-variabler gir skår som leder til lokalitetskvalitet.

Ingen endringer i instruksen skal gjøres med mindre det finnes en god grunn for endring, fordi alle endringer vil gi et behov for oppdatering av data. Merk at Miljødirektoratet skal våren 2023 gjøre en vurdering av hvor ressurskrevende det vil være å gå over til NiN3, og det er først etter denne vurderingen Miljødirektoratet beslutter endelig å ta i bruk NiN3.

Ekspertgruppas medlemmer skal alle ha forskerkompetanse og god teoretisk NiN-kompetanse. Så mange som mulig skal ha praktisk NiN-erfaring tilsvarende de kravene vi stiller til nøkkelpersonell. Deltagere som tidligere har vært med i utviklingen av instruksen vil være en fordel. NINA får forespørsel om de kan tenke seg å lede oppdraget. Artsdatabanken får forespørsel om å delta i ekspertgruppa, og de må vurdere om NHM skal involveres. Det er essensielt, særlig i del to og tre at koblingen til Artsdatabanken er god ettersom de er eier både av NiN-systemet og leder prosessen med rødlista for naturtyper.

I tillegg til ekspertgruppa skal det oppnevnes en referansegruppe med erfarne kartleggere. Denne gruppa skal informeres om hvordan arbeidet legges opp, resultater og forslag til løsninger. Gruppa skal kunne komme med innspill til problemstillinger som bør analyseres og vurderinger av hvordan foreslåtte løsninger vil fungere i praksis. Ekspertgruppa skal kommunisere direkte med referansegruppa. Referansegruppa skal gis mulighet til å kommentere på metodevalg for analysen og evalueringen (før de gjennomføres), resultater fra evalueringen og flere ganger ilt. perioden på anbefalinger til nye kartleggingsmetoder.

Referansegruppa skal bestå av gode allroundere av kartleggere. Gruppa som helhet skal til sammen ha lang erfaring med alle økosystem, men kartleggerne skal ikke ha ansvar for et spesifikt økosystem hver. Gruppa bør bestå av 5-7 personer, alle fra ulike kartleggingsfirma. Gruppa bør både ha kartleggere som har kartlagt lenge, og yngre som har kartlagt svært mye de siste åra (fra 2018). Forespørsel om deltagelse vil sendes rett til utvalgte personer fra kartleggingsmiljøet.

Videreutviklingens tre faser

Videreutviklingen vil gjennomføres i tre faser: Analyse, evaluering og implementering av ny rødliste for naturtyper.

Analysedelen 2023

Analysen har følgende tre hoveddeler:

- 1) Dataanalyse (basert på kartleggingsdata 2018-2022, evt. færre år for naturtyper som er endret underveis) som skal vise:
 - Fordeling av lokalitetskvalitet i de ulike naturtypene.
 - Hvor store arealer de ulike naturtypene har av ulike lokalitetsskår.
 - Fordelingen innad i hver tilstandsvariabel som inngår i den aggregerte tilstandsverdien og fordelingen innad i hver naturmangfoldsvariabel som inngår i den aggregerte naturmangfoldsverdien.
- 2) En sammenstilling og gjennomgang av alle innspill vi har fått fra kartleggere som ikke enda er vurdert (2020-2022) og vurderinger (med grunnlag i analyser og fag) på om innspillene bør tas til følge eller ikke.
- 3) Analysen og innspillene kan gi:
 - nye naturtyper,
 - mindre endringer i kartleggingsmetodikk (enten i generell del, eller for enkeltnaturtyper)
 - eller mindre justeringer i metode for lokalitetskvalitetsvurdering.

Resultatet av analyseringene skal sammenstilles til en rapport som beskriver arbeidet som er gjort og hovedfunn. Forslag til mindre endringer i instruksene kan inkluderes. Mindre endringer skal være konkrete (f.eks. variabel XX for naturtype XX har nå grense for moderat på trinn XX, denne endres til trinn XX) og basert på NiN2. Mindre endringer innebærer forslag som kan gjennomføres uten endringer i NiN-app dvs. ingen endring i utvalget av naturtyper eller i hvilke variabler som inngår i lokalitetskvalitet. Andre endringer kan beskrives i mer generelle trekk, disse skal ikke konkretiseres før i evalueringsdelen av prosjektet. Dersom det er større endringer som anses som så viktige at de bør implementeres allerede fra 2024 kan ekspertgruppa fremme forslag om dette i rapporten, men det er ingen garanti for at de kan implementeres i 2024. Slike forslag må være konkrete og beskrevet med NiN2. Forslag til mindre endringer må sjekkes med referansegruppa. Utkast til rapport skal leveres 15. oktober. Ferdig rapport har leveringsfrist 1. november.

Evalueringsdelen 2024

Rapporten fra analysedelen danner grunnlaget for en større evaluering av Miljødirektoratets instruks. Ekspertgruppa oppdaterer samtidig instruksene slik at den følger NiN3 i alt fra

kartleggingsmetodikk til type, variabel og kode-system. Evalueringen skal sammenstilles til en rapport som beskriver arbeidet som er gjort, hovedfunn og en rapport med samme utforming som nåværende instruks, der forslag til endringer er fremhevet. Oversikt over endringer i liste over naturtyper med sentral økosystemfunksjon må sjekkes med referansegruppa tidlig, og det kan vurderes om den også bør ut på en bredere høringsrunde. Større endringer skal være basert på NiN3 og skal være konkretisert og implementert i forslaget til instruks som leveres. Utkast til rapport og forslag til instruks skal leveres 1. november. Ferdig rapport og forslag til instruks har leveringsfrist 1. desember.

Implementering av ny rødliste for naturtyper 2025-2026

I 2025 skal instruksen tilpasses ny rødliste for naturtyper som trolig publiseres i november 2025. Forslag til midlertidig instruks skal baseres på utkast til rødliste som kommer på høring tidligere i 2025. Dersom det blir større endringer i enkelt-naturtyper mellom det som legges ut på høring og det som kommer i endelig versjon av rødlista, så kan disse inkluderes og gjøres justeringer for fram til 15. januar 2026. Det skal avklares rett etter rødlista er kommet om, og i så fall hvilke, naturtyper det blir endringer for. Forslag til endelig instruks må leveres senest 15. januar 2026. De økonomiske forslagene er tentative for implementering av ny rødliste for naturtyper (2025-2026), ettersom det avhenger av rødlista for naturtyper. Den nye rødlista kan få store endringer, men den kan også få små endringer og dermed forbli relativt uendret.

Budsjett for videreutviklingen

Aktivitet 2022	Kostnad	Antall personer	Reisekostnad	Antall timer
Workshop (gitt timepris 1500 NOK)	165 000	11		110
Reiseutgifter, workshop	33 000	11	3000	
Totalt (kr)	198 000			

Aktivitet 2023	Kostnad	Antall timer	Antall personer /naturtyper	Antall møter	á timer
Prosjektledelse	56 250	37.5			
Dataanalyse	168 750	112.5			
Møter med ekspertgruppa for referansegruppa	31 500	21	7	1	3
Møter med referansegruppa	49 500	33	11	1	3
Interne ekspertgruppemøter	132 000	88	11	4	2
Møter med Miljødirektoratet	12 000	8	2	2	2

Naturtyper (forberedelser eksperter)	333 000	222	111		2
Rapportering	142 500	95			
Totalt (kr) (gitt timepris 1500 NOK)	925 500				

Tentativt budsjett - Aktivitet 2024	Kostnad	Antall timer	Antall personer /naturtyper	Antall møter	å timer
Prosjektledelse	150 000	100			
Møter med ekspertgruppa for referansegruppa	63 000	42	7	2	3
Møter med referansegruppa	99 000	66	11	2	3
Interne ekspertgruppemøter	198 000	132	11	4	3
Naturtyper	1 498 500	999	111		9
Møter med Miljødirektoratet	12 000	8	2	2	2
Rapportering	300 000	200			
Totalt (Kr) (gitt timepris 1500 NOK)	2 320 500				

Opsjon m/tentativt budsjett - Aktivitet 2025	Kostnad	Antall timer	Antall personer /naturtyper	Antall møter	å timer
Prosjektledelse	112 500	75			
Interne referansegruppemøter	42 000	28	7	2	2
Møter med referansegruppa	66 000	44	11	2	2
Interne ekspertgruppemøter	99 000	66	11	3	2
Naturtyper	166 500	111	111		1
Møter med Miljødirektoratet	12 000	8	2	2	2
Midlertidig rapportering	112 500	75			
Totalt (Kr) (gitt timepris 1500 NOK)	610 550				

Opsjon m/tentativt budsjett - Aktivitet 2026 (desember 2025-15. januar 2016)	Kostnad	Antall timer	Antall personer /naturtyper	Antall møter	å timer
Prosjektledelse	15 000	10			



Møter med ekspertgruppa for referansegruppa	21 000	14	7	1	2
Møter med referansegruppa	33 000	22	11	1	2
Interne ekspertgruppemøter	49 000	33	11	1	3
Naturtyper	67 500	45	5		9
Endelig rapportering	56 250	37.5			
Totalt (Kr) (gitt timepris 1500 NOK)	242 250				

Møter med ekspertgruppa for referansegruppa er basert på at gruppa består av 7 medlemmer.
Møter med ekspertgruppa er basert på 11 medlemmer. Artsdatabankens medlemmer og eventuell deltagelse fra NHM i ekspertgruppa skal ikke finansieres av prosjektet.

Samlede kostnader over år:

2022-2024	3 444 000
2025-2026	852 750
Total	4 296 750